

PREDGOVOR DRUGOM, PROŠIRENOM IZDANJU

Iako je ovo izdanje znatno prošireno, načela prema kojima sam *Leksikon* radio nisam mijenjao. Nisam ni sada želio zamijeniti ono što se nalazi u velikim rječnicima, enciklopedijama i pregledima povijesti književnosti. Uvrstio sam jedino još neke pisce, djela i pojmove prema prijedlozima urednica i čitatelja, a u najvećem dijelu i zbog toga što mi se naknadno činilo da ih ipak nisam smio izostaviti. Oslanjao sam se i sada prvenstveno na osobni izbor i obradu, ali nisam želio praviti nešto poput vlastite antologije. Pokušao sam obuhvatiti samo ono što mi se čini prijeko potrebnim za neko osnovno snalaženje u znanju o književnosti, nastojeći da barem u nekoj mjeri uvažim i uglavnom općenito prihvaćene sudove te potrebe nastave književnosti. Nadam se tako da ovo izdanje nešto bolje odgovara prvobitnoj zamisli.

Autor

U Zagrebu, 25. travnja 2010.

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Kako već dugo predajem književnost na raznim razinama i na različite načine, dobio sam dojam da raste suprotnost između razgranatog, uvelike raznolikog proučavanja književnosti i potrebe za pregledom osnovnog, a ipak donekle cjelovitog znanja o književnosti, koje je nužno, kako učenicima i studentima, tako i ljubiteljima književnosti. Različiti pristupi, razrađena posebna područja i zasebne oblasti nude obilje teorija i podataka, no sve je teže razabrati postoji li u svemu tome zajednička osnovica onoga što čini temeljno iskustvo i znanje o jedinstvu svekolike književnosti. Ne mislim, dakako, da tu suprotnost može ublažiti bilo kakva knjiga, leksikon, no čini se vrijednim pokušaja obuhvatiti ono što mi se, na temelju dugoga iskustva, čini prijeko potrebnim za razumijevanje i daljnje proučavanje književnosti.

Nastojeći odrediti što bi u tom smislu danas i ovdje valjalo uključiti, držao sam da bi to morao biti izbor svjetskih, pa onda i hrvatskih pisaca, zatim takvih djela u kakvima se zrcali temeljno iskustvo vrijedne književnosti, a također i objašnjenja naziva i pojmova koji se najčešće rabe u znanosti o književnosti i u tekućoj kritici. Pretpostavio sam da bi jedinstveno gledište u izboru i u neizbježnim kritičkim sudovima te interpretativnim zaključcima moglo olakšati spoznaju da se ipak radi o nečemu jedinstvenome, o nečemu što čini cjelinu razumljivu jedino iz dijelova koji je čine i koji je omogućuju. Takvo gledište, dakako, nije moglo biti posve objektivno, pa sam pokušao u velikoj mjeri uzeti u obzir i nastavne programe i šire prihvaćene sudove hrvatske znanosti o književnosti i književne kritike. Osobno gledište, premda tako donekle ublaženo, činilo mi se nužnim zbog toga što držim da tek ista razina i isti način izlaganja u različitim tipovima znanja omogućuju da se u nekoj mjeri i u pojedinostima zrcali bar nešto od općeg uvida u cjelinu.

Tako zamišljen, ovaj je *Leksikon* zahtijevao povremeno izricanje sudova o područjima koja dovoljno ne poznajem, no to se u širokom obuhvatu nije moglo izbjeći pa mi ostaje samo nada da moguće pogreške nisu takve da se ne bi mogle ispraviti i da one neće ugroziti namjenu cjeline. Složene terminološke probleme hrvatske znanosti o književnosti nisam ni pokušavao rješavati jer držim da terminologiju ne stvaraju rječnici i leksikoni nego oni koji govore i pišu o književnosti, poštujući zakonitosti hrvatskoga jezika. Držao sam se zato uglavnom već ustaljenih naziva, dodajući samo gdje mi se činilo prijeko potrebnim i neke poznatije varijante. U radu sam uvelike rabio vlastite knjige: *Teorija književnosti*, *Suvremena svjetska književnost*, *Povijest svjetske književnosti* i *Rječnik književnoga nazivlja*, u kojima je građa ovdje sažetih natuknica redovno šire obrađena, a što se tiče podataka, najčešće sam se oslanjao na *Leksikon svjetske književnosti: Pesci. Djela, Leksikon hrvatskih pisaca* i

Leksikon hrvatske književnosti. Kako sam se, osim toga, u pojedinostima često služio i brojnim drugim domaćim i stranim rječnicima i enciklopedijama, naveo sam ih u popisu koji može poslužiti i kao uputa za daljnji studij, jer najveći dio tih naslova sadrži i naputke o literaturi za pojedine natuknice.

Na kraju želim posebno zahvaliti gospođi Jeleni Hekman, bez čije se podrške i uredničkih savjeta ovoga posla vjerojatno ne bih ni prihvatio, kao i gospođi Vesni Zednik, koja mi je mnogo pomogla kako u dotjerivanju cijelog rukopisa tako i u konačnom oblikovanju pojedinih natuknica.

Autor

U Zagrebu, u studenome 2007.